

## Enajsta šola v knjigarni. Programsko sodelovanje Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje in Mladinske knjige, knjigarne Konzorcij

---

### Uvod

Enajsta šola v knjigarni je dobila ime v mislih na k življenju obrnjeno izobraževanje starejših in literarni mit svobodne enajste šole v naši kulturi. Odvija se vsak prvi torek v mesecu s pričetkom ob 11.00 uri, kar je bil še en razlog za takšno poimenovanje. Šola je bila zamisel Tamare Jare. Konceptualizirala jo je Dr. Dušana Findeisen, operativno pomoč nudijo tako Mladinska knjiga kot tudi sodelavci Univerze za tretje življenjsko obdobje. Šola se odvija v prostorih knjigarne Konzorcij.

### Utemeljitev:

Kultura in znanje sta »blago« posebne vrste. Hlebec kruha prodamo in ga nimamo več. Kulturo in znanje predamo drugim. Pri tem ju zadržimo zase, a vračata se nam obogatena z reakcijami, doživljanjem, mislimi drugih. Še več, André Malraux, je v času ko je vodil prvo francosko kulturno ministrstvo dejal, da mora kultura doseči čim večje število državljanov, zato naj bo dosegljiva tudi zunaj zidov kulturnih in izobraževalnih ustanov. Cilj kulture ni, da ostane za muzejskimi zidovi, slike naj bodo sredi življenja, na železniških postajah, v bolnišnicah, v zaporih, trgovskih hišah. André Malraux na ta način nadaljuje revolucionarna razmišljanja Nicolas-a de Condorcet-a, ki v svojem *Načrtu za javni uk* v poglavju o izobraževanju odraslih razmišlja o tem, da je treba zgraditi široko mrežo muzejev, galerij, knjižnic in drugih ustanov, kjer naj bodo odrasli deležni uka in kulture. Torej ne le med šolskimi zidovi! (Findeisen, 1995).

### Cilji

S tem razmišljanjem se Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje podaja v druge ustanove, med ljudi, v medije, vodi programe za javnost in ne zgolj za svoje člane. Prizadeva si, da starejše in izobraževanje starejših "degetoizira". Temu vodilo sledi že od samega začetka v letu 1984. Zaradi nepoznavanja vlada v našem okolju prepričanje, da je vredno le formalno izobraževanje, ki je namenjeno delu, izobraževanje starejših pa naj bi bilo nekakšna vredna »igra«, ki služi zgolj starejšim, četudi vse teorije učenja to zanikajo. Še več, ustanove civilnega sektorja naj bi bile ljubiteljske in naj ne bi sledile profesionalnim zahtevam. Takšno je prepričanje, kljub temu, da raziskave kažejo, da so v tem sektorju zaposleni v poprečju bolj izobraženi kot v zasebnem sektorju in vsaj toliko izobraženi kot tisti zaposleni v javnem. Tovrstne stereotipe si univerza nenehno prizadeva preseči s kar se da javnim delovanjem!

### Partnerski ustanovi in Enajsta šola v knjigarni

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje se je s knjigarno Konzorcij povezala za izvedbo občasnih prireditev že leta 1986. Bil je to čas, ko je univerza nastajala, ni imela ne sredstev, ne prostora za izvedbo svojih prostovoljskih izobraževalnih dejavnosti. Globljega razmisleka o pomenu sodelovanja takrat še ni bilo. Danes je drugače!

V 32-tih letih obstoja je zrasla mreža 52-tih univerz domala povsod po Sloveniji, med Evropskimi državami je Slovenija po udeležbi starejših v izobraževanju v samem vrhu. Področja delovanja univerze so razvejana, obsegajo vse od izobraževanja starejših, starejših delavcev, izobraževanja mentorjev, svetovanja, raziskovanja, založništva. Univerza je doslej prejela številna najvišja republiška, mestna, lokalna in druga priznanja, med drugim leta 2011 priznanje JAPTI za najboljšo socialno inovacijo. Univerza je partnersko povezana predvsem z javnimi ustanovami (slovenskimi muzeji, AGRFT, Botaničnim vrtom Ljubljana, Mladinskim gledališčem, UKC-jem, Onkološkim inštitutom ipd.) S podjetji vzpostavlja mrežo Znaš, nauči, drugega, mrežo učenja računalništva v parih, in jim omogoča vodenje projektov naložbene filantropije (venture philanthropy). Univerza sodeluje z zasebnim sektorjem pod pogojem, da lahko vzpostavi programsko sodelovanje in ima z njimi skupne cilje.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje ima danes javno podobo, ki jo nenehno utrjuje v javnih občilih, z nastopi na kongresih, s pisanjem strokovnih in znanstvenih člankov. Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani ima danes več kot 3500 študentov, potencialnih bralcev in kupcev knjig (v Slovenija 21000). Njeni pravilniki sicer direktno prodajo prepovedujejo, a potencialnim kupcem je moč predstaviti knjige, ki se povezujejo z v Enajsti šoli obravnavano tematiko.

Tudi Mladinska knjiga personalizira knjigotrštvo in ima dolgo in uspešno tradicijo socio-kulturne animacije. Tudi zato smo se na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje povezali s knjigarno Konzorcij.

Šola je nastala v letu 2014. Obe ustanovi sta podpisali Sporazum o sodelovanju, ki določa vsebinske cilje in poslanstvo šole ter medsebojne zaveze: utrjevanje imena obeh partnerjev v javnosti, uporabo lastnih kanalov obveščanja in animacije. Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje ima elektronske novice, ki gredo na 4.000 naslovov, prav tako, naslovniki prejmejo animacijsko pismo z vabilom, na svojih številnih dogodkih, Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje opozarja na obstoj tovrstnih programov in povezav. Sodeluje v TV prispevkih itd. Na svoji spletni strani pod programi za javnost in v rubriki prostovoljstvo ([www.utzo.si](http://www.utzo.si)) navaja partnerske ustanove.